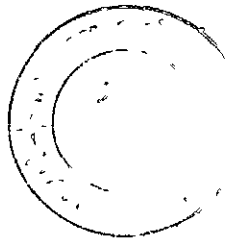

กระบวนการบริหารงานนิเทศการฝึกสอนของหัวหน้าหน่วย
นิเทศการฝึก เอนในวิทยาลัยครู

นายกฤษณ์ ศิริพงษ์

002603

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2522

THE ADMINISTRATIVE PROCESS OF STUDENT TEACHING'S
DIRECTORS IN TEACHERS COLLEGES

Mr. Krit Siripong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1979

หัวข้อวิทยานิพนธ์ กระบวนการบริหารงานนิเทศการฝึกสอนของหัวหน้าหน่วย
นิเทศการฝึกสอนในวิทยาลัยครู

ชื่อนิสิต นายกฤษณ์ กิริพงษ์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เถรยอด

ภาควิชา บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2521

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการวิธีบริหารงานนิเทศการฝึกสอนของหัวหน้าหน่วย
นิเทศการฝึกสอนในวิทยาลัยครู
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกระบวนการวิธีบริหารงาน
นิเทศการฝึกสอนในวิทยาลัยครู

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและหัวหน้าหน่วย
นิเทศการฝึกสอนทุกคน รวมทั้งอาจารย์นิเทศร้อยละ 50 ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบชั้น
(Stratified Random Sampling) ที่ได้ปฏิบัติงานในภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา
2521 ในวิทยาลัยครูทั้ง 36 แห่งทั่วประเทศ ประชากรดังกล่าวประกอบด้วย
ผู้บริหารจำนวน 72 คน หัวหน้านิเทศการฝึกสอนจำนวน 36 คน และอาจารย์นิเทศ
จำนวน 256 คน รวมกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งสิ้น 364 คน กระบวนการในการบริหารงาน

นิเทศการฝึกสอนครั้งนี้ ประกอบด้วย กระบวนการวางแผนงาน กระบวนการจัดองค์การ กระบวนการความเป็นผู้นำ กระบวนการควบคุม และกระบวนการประเมินผลงาน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 364 ฉบับ และได้รับคืนมารวมทั้งสิ้น 329 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.38 แล้วนำมาวิเคราะห์ โดยวิธีหาค่าร้อยละ (percent) ค่าคะแนนเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ผลการวิจัย

1. กระบวนการบริหารงานนิเทศการฝึกสอนของหัวหน้านิเทศการฝึกสอนในวิทยาลัยครู ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพความเป็นจริง หัวหน้านิเทศการฝึกสอนได้ปฏิบัติงานในกระบวนการต่อไปนี้อยู่ในระดับมาก คือ กระบวนการวางแผนงาน กระบวนการจัดองค์การ กระบวนการความเป็นผู้นำ และกระบวนการควบคุม แต่สำหรับกระบวนการประเมินผลงานได้ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

2. กระบวนการบริหารงานนิเทศการฝึกสอนของหัวหน้านิเทศการฝึกสอนในวิทยาลัยครู ในส่วนที่เกี่ยวกับความคิดเห็น ปรากฏว่าอาจารย์ในวิทยาลัยครูมีความต้องการให้ หัวหน้านิเทศการฝึกสอนได้ปฏิบัติงานในกระบวนการวางแผนงานให้อยู่ในระดับมากที่สุด แต่ในกระบวนการจัดองค์การ กระบวนการความเป็นผู้นำ กระบวนการควบคุม และกระบวนการประเมินผลงาน ต้องการให้หัวหน้านิเทศการฝึกสอนได้ปฏิบัติให้อยู่ในระดับมาก

3. เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ในกระบวนการบริหารงานนิเทศการฝึกสอนของหัวหน้านิเทศการฝึกสอน ปรากฏว่า กระบวนการที่เป็นปัญหามากคือ กระบวนการจัดองค์การ และกระบวนการประเมินผลงาน สำหรับกระบวนการวางแผนงาน กระบวนการความเป็นผู้นำ และกระบวนการควบคุม ปรากฏว่าเป็นปัญหาน้อย

Thesis Title The Administrative Process of Student Teaching's
 Directors in Teachers Colleges.

Name Mr. Krit Siripong

Thesis Advisor Assistant Professor Boonmee Nenyod, Ed. D.

Department Educational Administration

Academic Year 1978

ABSTRACT

Purposes

The purposes of this research are as follows :

1. To study processes of supervisory administration of supervisors' directors in teachers' colleges.
2. To study problems encountered in processes of supervisory administration in teachers' colleges

Procedures

Sample of this study was comprised of all teachers' college administrators, supervisors' directors and 50 percent of supervisors in teachers' colleges who performed their duties during the second semester of 1978 academic year in all of

36 teachers' colleges in Thailand by means of stratified random sampling. This sample consisted of 72 teachers' colleges administrators, 36 supervisors' directors and 256 supervisors, totaling 364 in number. The questionnaire method was employed for gathering data in this study. The supervisory administration processes in this study included; Planning Processes, Organizing Processes, Leading Processes, Controlling Processes and Assessing Processes. Of the total 364 questionnaires sent out, 329 or 90.38 percent were completed and returned. The data were analyzed by using percentage, arithmetic mean, and standard deviation.

Findings

The findings of this study are as follows :

1. A process of supervisory administration in teachers' colleges in term of actual performance was found that supervisors' directors performed their duties at a high level in the processes of planning, organizing, leading, and controlling. On the contrary, a process of assessing was performed somewhat at a low level.

2. A process of supervisory administration in teachers' colleges in term of opinions was found that teachers in teachers' colleges needed supervisors' directors performed a process of planning at the highest level. But a process of organizing, leading, controlling, and assessing were needed for supervisors' directors to perform at a high level.

3. With regard to performing problems, a process of supervisory administration of supervisors' directors was found to be much problems in processes of organizing and assessing. However, processes of planning, leading, and controlling were found to be less problems.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ก็เพราะได้รับความร่วมมือจาก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เถรยอด เป็นที่ปรึกษาการวิจัย ได้กรุณาแนะนำ ชี้แจง
และแก้ไข ในการเขียนวิทยานิพนธ์นี้มาตั้งแต่ต้น และผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์
บุญจิตราคุลย์ เป็นผู้ให้ข้อคิด ให้คำแนะนำ พร้อมทั้งตรวจแก้ไขแบบสอบถามการวิจัย
จึงขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย นอกจากนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย
ตันติเมธ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุทัย บุญประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา
ประไพตระกูล และ ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์ ยังได้ให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆเกี่ยวกับการ
การวิจัยในเรื่องนี้ และได้ตรวจแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงขอขอบคุณอย่างสูง
ไว้เช่นเดียวกัน

ขอขอบคุณ อธิการ รองอธิการฝ่ายวิชาการ หัวหน้านิเทศก์การฝึกสอน และ
อาจารย์นิเทศก์ ในวิทยาลัยครูทุกแห่งที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
เพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณในความกรุณาของอาจารย์เอนก ศิลปนิพนธ์ อาจารย์ศิริเรก พรสีมา
อาจารย์สุนันท์ จรุงรัตน์ อาจารย์ไพโรจน์ ทองดี อาจารย์ปกรณ จันทศิริ
อาจารย์เพ็ญศรี แซ่เตียว อาจารย์วิชัย ศรีคำ อาจารย์เรณู ขวัญฉาย อาจารย์สุวิพัทธ์
ปัทมะทิน อาจารย์อรุณี สำเภาทอง อาจารย์เอกลักษณ์ ขำดี อาจารย์ศรีจันทร์ เทพรักษ์
และอาจารย์อีกหลายท่านที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ในที่นี้ มีส่วนช่วยในการแจก เก็บแบบสอบถาม
และมีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ จึงขอขอบคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

กฤษณ์ ศิริพงษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ณ
รายการตารางประกอบ	ฑ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	12
ขอบเขตของการวิจัย	12
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	13
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	13
วิธีดำเนินการวิจัย	14
ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิจัย	
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
ความหมายของการนิเทศ	16
ลักษณะของผู้นิเทศ	18
วิธีการนิเทศ	19
การนิเทศการฝึกสอน	20
บทบาทและความรับผิดชอบของหัวหน้าหน่วยนิเทศก์การฝึกสอน ...	25
กระบวนการวางแผนงาน	34
กระบวนการวางแผนงานนิเทศการฝึกสอน	37

กระบวนการจัดองค์การ	41
กระบวนการจัดองค์การนิเทศการฝึกสอน	45
กระบวนการความเป็นผู้นำ	52
กระบวนการความเป็นผู้นำในการนิเทศการฝึกสอน	58
กระบวนการควบคุมงาน	63
กระบวนการควบคุมงานนิเทศการฝึกสอน	65
กระบวนการประเมินผลงาน	67
กระบวนการประเมินผลงานนิเทศการฝึกสอน	68

บทที่

3 วิธีดำเนินการวิจัย	73
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	73
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	73
ลักษณะของแบบสอบถาม	74
การรวบรวมข้อมูล	75
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	76
4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลของการวิเคราะห์ข้อมูล	78
สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม	78
เกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล	85
ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานนิเทศการฝึกสอน ของหัวหน้าหน่วยนิเทศการฝึกสอน ในสภาพความเป็นจริง และตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในวิทยาลัยครู	85

ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานนิเทศการฝึกสอน ของหัวหน้าหน่วยนิเทศการฝึกสอน ในสภาพที่เป็นจริง และตามความคิดเห็นของหัวหน้านิเทศการฝึกสอน ในวิทยาลัยครู	99
ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานนิเทศการฝึกสอน ของหัวหน้าหน่วยนิเทศการฝึกสอน ในสภาพที่เป็นจริง และตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศ ในวิทยาลัยครู	114
การเปรียบเทียบกระบวนการบริหารงานนิเทศการฝึกสอน ของหัวหน้าหน่วยนิเทศการฝึกสอน ตามสภาพความเป็นจริง และตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร หัวหน้านิเทศการฝึกสอน และอาจารย์นิเทศ ในวิทยาลัยครู	130
ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกระบวนการบริหารงานนิเทศ การฝึกสอน ของหัวหน้าหน่วยนิเทศการฝึกสอน ตามความ คิดเห็นของ ผู้บริหาร หัวหน้านิเทศการฝึกสอน และ อาจารย์นิเทศ ในวิทยาลัยครู	134

บทที่

5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	144
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	144
วิธีดำเนินการวิจัย	144
สรุปผลการวิจัย	145
อภิปรายผล	155
ข้อเสนอแนะต่อสถาบันฝึกหัดครู	162

บรรณานุกรม	165
ภาคผนวก	173
ประวัติผู้เขียน	187

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล	75
2. ผู้บริหาร หัวหน้านิเทศก์การฝึกสอน และอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครู จำแนกตามเพศ	78
3. ผู้บริหาร หัวหน้านิเทศก์การฝึกสอน และอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครู จำแนกตามอายุ	79
4. ผู้บริหาร หัวหน้านิเทศก์การฝึกสอน และอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครู จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา	80
5. ผู้บริหาร หัวหน้านิเทศก์การฝึกสอน และอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครู จำแนกตามอายุราชการที่สังกัดกรมการฝึกหัดครู	81
6. ผู้บริหาร หัวหน้านิเทศก์การฝึกสอน และอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครู จำแนกตามประสบการณ์ที่เคยทำหน้าที่เป็นอาจารย์นิเทศก์	83
7. อาจารย์นิเทศก์ที่ทำหน้าที่นิเทศการสอนจำแนกตามเวลาที่ทำงาน	84
8. กระบวนการวางแผนงานนิเทศการฝึกสอนของหัวหน้านิเทศก์การฝึกสอน ตามสภาพที่เป็นจริง และตามความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยครู	86
9. กระบวนการจัดองค์การฝึกสอนของหัวหน้านิเทศก์การฝึกสอน ตามสภาพ ที่เป็นจริง และตามความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยครู	88
10. กระบวนการความเป็นผู้นำของหัวหน้านิเทศก์การฝึกสอน ตามสภาพ ที่เป็นจริง และตามความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยครู	91
11. กระบวนการควบคุมงานนิเทศการฝึกสอนของหัวหน้านิเทศก์การฝึกสอน ตามสภาพที่เป็นจริง และตามความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัย	95
12. กระบวนการประเมินผลงานนิเทศการฝึกสอนของหัวหน้านิเทศก์การฝึกสอน ตามสภาพความเป็นจริง และตามความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยครู..	97

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13. กระบวนการวางแผนงานนิเทศการฝึกสอนของหัวหน้านิเทศการฝึกสอน ตามสภาพที่เป็นจริง และตามความคิดเห็นของหัวหน้านิเทศการฝึกสอน .	100
14. กระบวนการจัดองค์การฝึกสอนของหัวหน้านิเทศการฝึกสอน ตามสภาพ ที่เป็นจริง และตามความคิดเห็นของหัวหน้านิเทศการฝึกสอน	102
15. กระบวนการความเป็นผู้นำของหัวหน้านิเทศการฝึกสอน ตามสภาพ ที่เป็นจริง และตามความคิดเห็นของหัวหน้านิเทศการฝึกสอน	105
16. กระบวนการควบคุมงานนิเทศการฝึกสอนของหัวหน้านิเทศการฝึกสอน ตามสภาพที่เป็นจริง และตามความคิดเห็นของหัวหน้านิเทศการฝึกสอน .	109
17. กระบวนการประเมินผลงานนิเทศการฝึกสอนของหัวหน้านิเทศการฝึกสอน ตามสภาพที่เป็นจริง และตามความคิดเห็นของหัวหน้านิเทศการฝึกสอน .	112
18. กระบวนการวางแผนงานนิเทศการฝึกสอนของหัวหน้านิเทศการฝึกสอน ตามสภาพที่เป็นจริง และตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศ	115
19. กระบวนการจัดองค์การฝึกสอนของหัวหน้านิเทศการฝึกสอน ตามสภาพ ที่เป็นจริง และตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศ	118
20. กระบวนการความเป็นผู้นำของหัวหน้านิเทศการฝึกสอน ตามสภาพ ที่เป็นจริง และตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศ	121
21. กระบวนการควบคุมงานนิเทศการฝึกสอนของหัวหน้านิเทศการฝึกสอน ตามสภาพที่เป็นจริง และตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศ	126
22. กระบวนการประเมินผลงานนิเทศการฝึกสอนของหัวหน้านิเทศการฝึกสอน ตามสภาพที่เป็นจริง และตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศ	128
23. การเปรียบเทียบกระบวนการบริหารงานนิเทศการฝึกสอนของหัวหน้า นิเทศการฝึกสอน ตามสภาพที่เป็นจริง และตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร หัวหน้านิเทศการฝึกสอน และอาจารย์นิเทศในวิทยาลัยครู..	131

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
24. ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนงานนิเทศการฝึกสอนของ หัวหน้านิเทศการฝึกสอน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร หัวหน้า นิเทศการฝึกสอน และอาจารย์นิเทศ ในวิทยาลัยครู	134
25. ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการจัดองค์การฝึกสอนของหัวหน้านิเทศ การฝึกสอน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร หัวหน้านิเทศการฝึกสอน และอาจารย์นิเทศ ในวิทยาลัยครู	136
26. ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการความเป็นผู้นำของหัวหน้านิเทศ การฝึกสอน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร หัวหน้านิเทศการ ฝึกสอน และอาจารย์นิเทศ ในวิทยาลัยครู	138
27. ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการควบคุมนิเทศการฝึกสอนของหัวหน้า นิเทศการฝึกสอน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร หัวหน้านิเทศ การฝึกสอน และอาจารย์นิเทศ ในวิทยาลัยครู	140
28. ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการประเมินผลงานนิเทศการฝึกสอนของ หัวหน้านิเทศการฝึกสอน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร หัวหน้า นิเทศการฝึกสอน และอาจารย์นิเทศ ในวิทยาลัยครู	142